Het is vandaag 4 mei 2021 en in Swifterbant herdenken we meer dan 75 jaar vrijheid.

Het Nationale thema dit jaar is ***na 75 jaar vrijheid***. Ik bedenk mij hoeveel generaties dat zijn, die nu na de oorlog kunnen leven in vrijheid. Dat zijn dus al meer dan vijf generaties als je uitgaat van cohorten van 15 jaar. Opa's oma's…, hun ouders….., hun kinderen…, hun kleinkinderen…., zelfs al hun achterkleinkinderen. Vijf generaties die in vrijheid kunnen leven.

Ik ben altijd heel erg geïnteresseerd geweest in de geschiedenis van de tweede wereldoorlog, ik heb veel boeken gelezen en films gezien. Maar pas in 2020 ging ik mijzelf vragen stellen over het gewone leven in de tweede wereldoorlog. De huidige pandemie maakt dat je je bewust bent van de zaken die nu even niet meer zo vanzelfsprekend zijn. Je vraagt je, met de maatregelen die nu gelden, af of het eerder gebeurt is dat winkels en scholen dicht zijn. Uit de overleveringen bij mij in de familie zijn regelmatig verhalen verteld over de bedreigingen en de keuzes die ze hebben gemaakt. Maar ik weet eigenlijk niet of mijn ouders wel naar school konden in die periode, of ze mochten sporten. Dat is nooit aan de orde geweest , ik heb die vraag ook nooit aan ze gesteld.

Ik heb geen idee hoe zij dat als kind hebben beleefd of er toen gesproken is over de achterstanden die wel of niet waren ontstaan of het ontbreken van gelijke kansen.

Deze huidige crisis dringt in ieder geval door tot in elk detail van ons dagelijks leven. De inperkingen van onze alledaagse en vanzelfsprekende vrijheden zijn ongekend. Het is een geheel nieuwe ervaring: verlaten winkelstraten, gesloten kantoren en restaurants, de dringende oproep om thuis te werken en – tot voor kort ondenkbaar – zelfs een avondklok. Nu er nog slechts enkelen in leven zijn die zich de Tweede Wereldoorlog actief kunnen herinneren, en het overgrote deel van de Nederlandse bevolking zelf nooit oorlog heeft gekend, is de huidige crisis voor veel van ons de eerste grootschalige confrontatie met vrijheidsbeperking. Maar toch mogen we vandaag herdenken dat we al meer dan 75 jaar in vrijheid kunnen leven. Misschien wel juist nu….

Al 75 jaar in vrijheid, generatie op generatie en voor generaties na ons die in vrijheid kunnen leven…

Hoewel we waarschijnlijk allemaal onze eigen ideeën hebben over vrijheid zijn we trots op onze vrijheid en zien we het als een onlosmakelijk onderdeel van onze Nederlandse identiteit, dat blijkt uit een vorig jaar uitgevoerd onderzoek door het Sociaal Cultureel Planbureau in samenwerking met het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Maar wat betekent die vrijheid eigenlijk? Zijn we het onderling eens over wat de waarde van vrijheid behelst? Maar hoe verschillend we ook denken over vrijheid gaat het zowel om onze keuzevrijheid, om bewegingsvrijheid, als om meer burgerlijke vrijheden zoals de vrijheid van meningsuiting. Hoezeer we ook van mening verschillen: het begrip vrijheid én de discussie erover hoort bij onze traditie en onze cultuur. En dat is al eeuwenlang zo.. generatie op generatie en de generaties na ons zullen ook daarover spreken. Laten we er trots op zijn… en op 4 mei stilstaan….

Zo blijft onze vrijheid een voortdurende zoektocht tussen onze individuele vrijheid en het maatschappelijk belang. Een zoektocht naar het evenwicht tussen veiligheid en stabiliteit, een evenwicht tussen bescherming en toetsing van vrijheden. Laten we de komende generaties verder werken aan onze vrijheid, op basis van dat solide fundament wat we de afgelopen tijd hebben uitgebouwd. Laten we met elkaar er voor zorgen dat iedereen zichzelf kan zijn, zich zelf kan ontplooien. Generatie op generatie en voor de generaties na ons. Zo lang deze vrijheid van spreken en denken gepaard gaat met de principiële gelijkheid van alle burgers blijft het fundament van onze vrije samenleving overeind.

Tekst toespraak wethouder Ton van Amerongen 4 mei herdenking Swifterbant 2021

En … Dat is het cruciale verschil tussen deze crisis en een bezetting, en zet direct elke vergelijking in perspectief. De huidige beperkingen zijn pijnlijk, maar een vrije samenleving garandeert dat deze proportioneel en tijdelijk zijn, en dat dit een uitzonderingstoestand is. De steunpilaren van de vrije samenleving, waaronder de onafhankelijke rechtspraak en principiële gelijkheid, staan fier overeind

jammer…. dit jaar weer geen publiek, maar uit voorgaande jaren weet ik hoeveel mensen hier komen om te herdenken, en die kunnen gelukkig nu volgen via de livestream. Herdenken hierbij het monument…. een initiatief (in 2007) vanuit het basisonderwijs, het monument is door kinderen bedacht. Op de Greente zijn nu kunstwerken van jongeren te zien. Via adopteer een monument heeft (school…De Branding….) dit jaar gezorgd voor het monument en leggen de kinderen ook bloemen. Al meer dan 75 jaar herdenken we in en onze vrijheid, generaties op generaties… gelukkig maar..

Ik vind het een eer om hier bij uw monument te staan. Het monument wat u herinnert aan de herwonnen vrijheid en de slachtoffers die vielen in de tweede wereldoorlog. Dit monument symboliseert het gevoel van vrijheid om vrij te zijn dat voor ieder van essentieel belang is. Met het mooie gedicht van Henny Vredeveld.

Daarom vind ik het ook een eer om namens het gemeente bestuur van Dronten hier te kunnen staan op 4 mei in Swifterbant. Op het land wat toen nog zee was, maar waar ook de oorlog al zo aanwezig is geweest, getuigen daarvan zijn de vele vliegtuigen die hier in de omgeving gesneuveld zijn.

Ik weet dus niet hoe mijn ouders het ervaren hebben de gewone dagelijkse zaken tijdens de oorlog, of ze naar school zijn gegaan. . maar ik weet wel hoe zij met de vrijheid zijn omgegaan.

Daan Rovers verwoordde het in *haar Fundament van vrijheid* zo mooi:

Vrijheid – we wisten het al, maar het is het afgelopen jaar opnieuw duidelijk geworden – is maar beperkt maakbaar. Het is kwetsbaar. Een virus kan zomaar, tenminste een jaar lang, roet in het eten gooien. En alles wat we dan inleveren moeten we stap voor stap weer terugveroveren en opnieuw opbouwen. Het fundament van de vrije samenleving is gelukkig robuust, en lijkt onaangetast. Dat is wat we ieder jaar vieren, en wat we elke dag opnieuw dienen te beschermen en te versterken.

Generatie op generatie en voor de generaties na ons,

VRIJHEID is nooit klaar, VRIJHEID doen we SAMEN….